
HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P8_TA(2014)0028

Libyan tilanne

Euroopan parlamentin päätöslauselma 18. syyskuuta 2014 Libyan tilanteesta (2014/2844(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aikaisemmat päätöslauselmansa Libyasta,
- ottaa huomioon ulkoasioiden neuvoston 15. elokuuta 2014 ja Eurooppa-neuvoston 30. elokuuta 2014 esittämät päätelmät Libyasta,
- ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan (jäljempänä korkea edustaja) 26. elokuuta 2014 antamat julkilausumat,
- ottaa huomioon Euroopan naapuruuspolitiikan Libyaä käsittelevän paketin, joka julkaistiin syyskuussa 2014,
- ottaa huomioon Bernardino Leónin nimittämisen Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerin uudeksi Libya-erityisedustajaksi 14. elokuuta 2014,
- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat 1970 ja 1973 (2011) sekä 27. elokuuta 2014 annetun päätöslauselman 2174,
- ottaa huomioon YK:n Libyan-tukioperaation (UNSMIL) 4. syyskuuta 2014 antaman raportin ”Overview of violations of international human rights and humanitarian law during the ongoing violence in Libya”,
- ottaa huomioon, että Arabiliiton, Euroopan unionin, Ranskan, Saksan, Italian, Maltan, Espanjan, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltain Libya-erityisedustajat tapasivat Yhdistyneiden kansakuntien kanssa 24. heinäkuuta 2014 keskustellakseen Libyan viimeaikaisesta kehityksestä,
- ottaa huomioon Libyassa kesäkuussa 2014 järjestetyt parlamenttivaalit,

- ottaa huomioon Geneven sopimukset vuodelta 1949 ja niiden lisäpöytäkirjat vuodelta 1977 sekä aseellisen konfliktin osapuolten velvollisuuden noudattaa kansainvälistä humanitaarista oikeutta kaikissa olosuhteissa ja turvata kyseisen oikeuden noudattaminen,
  - ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien ja sen yhteydessä toimivan henkilöstön turvallisuutta koskevan yleissopimuksen ja sen lisäpöytäkirjan,
  - ottaa huomioon neuvoston 22. toukokuuta 2013 tekemän päätöksen, jolla luodaan Euroopan unionin yhdenmääräinen rajavalvonnan avustusoperaatio Libyassa (EUBAM Libya),
  - ottaa huomioon, että Libya ratifioi 25. huhtikuuta 1981 Afrikan pakolaisongelmien erityiskysymyksiä koskevan Afrikan unionin yleissopimuksen,
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 123 artiklan 2 ja 4 kohdan,
- A. toteaa, että helmikuussa 2011 libyalaiset vaativat mielenosoituksilla poliittisia oikeuksia mutta saivat vastaansa viranomaisien valikoimattomat tukahduttamistoimet, jotka käynnistivät yhdeksän kuukautta kestäneen konfliktin ja Gaddafin hallinnon kaatumisen; toteaa, että viime viikkoina Libyan turvallisuustilanne, poliittinen vakaus, ihmisoikeustilanne ja humanitaarinen tilanne ovat heikentyneet vakavasti;
- B. ottaa huomioon, että kilpailevien sotilaallisten joukkojen ja erityisesti Misratasta ja Zintanista olevien joukkojen yhteenotot ovat kiihtyneet kuluneina kuukausina ja taistelut Tripolin ja erityisesti Bengasin valvonnasta ovat horjuttaneet Libyaa ja sen demokraattista muutosta sekä johtaneet yhä useampiin siviiliuhreihin ja pakolaisten määrän lisääntymiseen maan sisällä ja ulkopuolella; ottaa huomioon, että UNSMIL arvioi, että vähintään 100 000 libyalaista on viimeisimpien taistelujen vuoksi joutunut maan sisäiseksi pakolaisiksi ja lisäksi 150 000 ihmistä, joista monet siirtotyöläisiä, ovat lähteneet maasta;
- C. ottaa huomioon, että islamisteihin kuuluvat aseistetut joukot ottivat 24. elokuuta 2014 hallintaansa Tripolin ja sen siviililentokentän; ottaa huomioon, että islamisteihin kuuluvat joukot ovat yhteydessä sellaisiin aseellisiin ryhmittymiin kuin Islamilainen valtio, AQIM, al-Jammaa al-Libiya, al-Moukatila ja Ansar al-Sharia;
- D. ottaa huomioon, että viimeaikaiset taistelut lisäävät terroristijärjestöjen leviämisen riskiä; ottaa huomioon, että jos tilanteeseen ei puututa, se voi kärjistyä jo entisestään tulenarkaa tilannetta laajemmalla alueella;
- E. ottaa huomioon, että paikallisten aseellisten ryhmien taistelut ovat lisääntyneet, että myös siviilejä ja heidän omaisuuttaan vastaan on hyökätty, ihmisoikeuksia on loukattu raikeasti ja että joissakin tapauksissa on syyllistytty sotarikoksiin; ottaa huomioon, että Tripolissa ja Bengasissa on tietävästi siepattu kymmeniä ihmisiä yksinomaan näiden todellisten tai oletettujen heimo- tai perhesuhteiden tai uskonnollisen ryhmän jäsenyyden perusteella; ottaa huomioon, että väkivaltaisuuksiin syyllistyvät eivät ilmeisesti piittaa toimiensa vaikutuksista viattomiin siviileihin;
- F. ottaa huomioon, että ihmisoikeustilanne on edelleen heikkenemässä kaikkialla maassa, mukaan luettuina mielivaltaiset vangitsemiset, sieppaukset, laittomat surmat, kidutus sekä toimittajiin, virkamiehiin, poliitikkoihin ja ihmisoikeuksien puolustajiin kohdistuva väkivalta, kuten tunnetun aktivistin Salwa Bugaighisin raaka murha;

- G. ottaa huomioon, että viimeaikaiset taistelut ovat johtaneet Libyassa elinolojen yleiseen heikkenemiseen sekä elintarvike-, polttoaine-, vesi- ja sähköpulaan; ottaa huomioon, että ulkomaisen lääkintähenkilöstön poistuminen ja lääkepula ovat pahentaneet siviiliväestön koettelemuksia;
- H. ottaa huomioon, että joulukuusta 2013 lähtien useita ulkomaiden kansalaisia on surmattu tai kidnapattu turvallisuustilanteen heikennyttyä; ottaa huomioon, että elokuussa 2014 useat unionin jäsenvaltiot liittyivät Yhdysvaltain leiriin ja tuomitsivat voimakkaasti Libyassa jatkuvan väkivallan;
- I. ottaa huomioon, että parlamenttivaalit pidettiin 25. kesäkuuta 2014; ottaa huomioon, että viimeaikaisten väkivaltaisuuksien jälkeen laillisesti valittu edustajainhuone, joka korvaa aikaisemman kansalliskokouksen, on siirtynyt Tripolista Tobrukiin ja että islamistiset aseelliset ryhmät eivät tunnusta edustajainhuonetta tai uutta hallitusta ja ovat muodostaneet oman hallituksensa ja parlamenttinsa;
- J. ottaa huomioon, että Libyan valtiollisten tiedotusvälineiden mukaan perustuslakia laativa kokous, joka valittiin helmikuussa 2014 ja joka koostuu Libyan kolmen historiallisen alueen 60 edustajasta, julkaisee vuoden 2014 lopulla perustuslakiluonnoksen, josta voitaisiin järjestää kansanäänestys maaliskuussa 2015;
- K. ottaa huomioon, että poliittisen prosessin uskottavuus Libyassa on nopeasti palautettava; ottaa huomioon, että tavallisten libyalaisten laajalle levinnyt epäluuloisuus on johtanut uskottavuuden heikentymiseen ja alentanut osallistumista viimeisimpiin vaaleihin; ottaa huomioon, että eversti Gaddafin syrjäyttämisen jälkeen alkaneeseen demokraattiseen prosessiin kohdistuvat uhat ovat lisääntymässä viime aikojen väkivaltaisuuksien johdosta;
- L. ottaa huomioon, että UNSMIL on päävastuussa valtiorakenteen kehittamisestä ja että EU on keskittynyt tukemaan Libyaa EUBAMin kautta;
- M. ottaa huomioon, että on olemassa raportteja ulkoisten tahojen osallistumisesta väkivaltaan Libyassa esimerkiksi sotilaallisin keinoin sekä aseiden ja ammusten salakuljetuksen muodossa sekä toimilla, jotka kärjistävät paikallisia jakolinjoja, vaikuttavat huonoihin hallintorakenteisiin ja siten heikentävät Libyan demokraattista muutosta; ottaa huomioon, että Persianlahden valtiot ja jotkut muut paikalliset toimijat tukevat nyt Libyan lisääntyvien sisäisten levottomuuksien kilpailevia osapuolia;
- N. ottaa huomioon, että YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 2174 (2014) valtuuttaa kieltämään matkustamisen ja jäädyttämään varat sellaisilta komitean määrittelemiltä henkilöiltä ja yhteisöiltä, jotka harjoittavat tai tukevat toimia, jotka uhkaavat Libyan rauhaa, vakautta tai turvallisuutta tai estävät tai heikentävät sen poliittisen muutoksen menestyksestä toteutusta;
- O. ottaa huomioon, että satoja Libyan väkivaltaa paenneita maahanmuuttajia ja pakolaisia on tiettävästi kuollut yrittäessään ylittää Välimeren Eurooppaan, mikä on johtanut huomattavaan pakolaiskriisiin Italiassa ja Maltalla; ottaa huomioon, että Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutettu on ilmoittanut, että 1 600 ihmistä on saanut surmansa kesäkuun jälkeen pyrkiessään Eurooppaan; ottaa huomioon, että Libya on Eurooppaan pyrkivien maahanmuuttajien ensisijainen lähtöpaikka; ottaa huomioon, että UNHCR on arvioinut, että Italiaan saapuneista noin 109 000 maahanmuuttajasta arviolta 98 000 on lähtenyt Libyasta vuoden alusta lukien; ottaa huomioon, että lisäksi

500 maahanmuuttajan pelätään kuolleen sen jälkeen kun heidän alukseensa tietävästi iskeytyi toinen alus Maltan lähellä 15. syyskuuta 2014;

- P. ottaa huomioon, että Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvosto vei Libyan tilanteen kansainväliseen rikostuomioistuimeen 26. helmikuuta 2011; ottaa huomioon, että kansainvälinen rikostuomioistuin antoi 27. kesäkuuta 2011 kolme pidätysmääräystä Muammar Gaddafi, Saif Al-Islam Gaddafi ja Abdullah Al-Senussia varten ihmisoikeusloukkausten johdosta; ottaa huomioon, että jäljellä olevat epäillyt eivät ole tuomioistuimen hallussa; ottaa huomioon, että Libyan viranomaiset ovat vaatineet, että heidät tuomitaan Libyan oman oikeusjärjestelmän mukaisesti;
- Q. ottaa huomioon, että Egypti järjesti 25. elokuuta 2014 Libyan naapurimaiden kolmannen ministerikokouksen, johon osallistuivat Libyan, Tunisian, Algerian, Sudanin, Nigerin ja Tšadin ulkoministerit ja Arabiliitto keskustellakseen Libyan kriisistä; ottaa huomioon, että foorumi antoi lehdistötiedotteen, jossa vahvistettiin Libyan instituutioiden laillisuus, torjuttiin ulkomaiden puuttuminen asioihin, vaadittiin aseistettujen ryhmien riisumista aseista ja ehdotettiin asteittaisen sanktiomekanismin luomista poliittisen prosessin estäviä henkilöitä tai toimijoita vastaan;
1. tuomitsee erityisesti siviiliväestöön ja siviili-instituutioihin kohdistuvan lisääntyvän väkivallan; kehottaa kaikkia konfliktin osapuolia viipymättä lopettamaan väkivaltaisuuksia ja sopimaan tulitauosta, jotta väestön kasvavat kärsimykset saadaan päättymään ja jotta voidaan käynnistää osallistava kansallinen poliittinen vuoropuhelu, jonka avulla kehitetään valtiota, joka perustuu ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion periaatteen kunnioittamiseen; vaatii, että ihmisoikeusloukkauksiin ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden rikkomuksiin syyllistyneet henkilöt asetetaan vastuuseen teoistaan; on vakavasti huolissaan Libyan kärsivästä siviiliväestöstä ja instituutioista ja osoittaa solidaarisuutta niitä kohtaan;
  2. kehottaa kaikkia konfliktin osapuolia noudattamaan humanisuuden, neutraalisuuden, puolueettomuuden ja riippumattomuuden periaatteita, jotta voidaan varmistaa humanitaarisen avun toimittaminen sekä apua saavien siviilien ja humanitaarisen henkilöstön turvallisuus;
  3. muistuttaa, että Libyan konfliktin kaikkien osapuolten on sitouduttava suojelemaan siviilejä kaikissa tilanteissa ja että kaikkien pidätettyinä olevien kohtelussa on noudatettava kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä ja humanitaarista lainsäädäntöä; muistuttaa, että tarkoitukselliset hyökkäykset humanitaarista apua toimittavien henkilöitä vastaan ja kaikkia niitä henkilöitä vastaan, jotka osallistuvat YK:n peruskirjan mukaiseen rauhanturvaamisoperaatioon, jonka tarkoituksena on aseellisia konflikteja koskevan oikeuden mukaisesti suojella siviilejä ja siviilikohteita, ovat Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman peruskirjan mukaan sotarikoksia;
  4. panee merkille, että Libyan yleinen turvattomuus ja heikentyvä hallinto vaikuttavat kielteisesti alueelliseen turvallisuuteen ja Euroopan turvallisuuteen; muistuttaa, että heinä- ja elokuussa 2014 käyty taistelu Tripolin lentokentän hallinnasta laajeni dramaattisesti ja johti kaaokseen, moniin kuolonuhreihin ja strategisten infrastruktuurien tuhoutumiseen;
  5. on vakavasti huolissaan siitä, että on saatu raportteja alueellisten toimijoiden osallistumisesta Libyan väkivaltaisuuksiin, ja kehottaa naapurimaita ja alueellisia toimijoita pidättymään toimista, jotka saattavat kärjistää nykyisiä jakolinjoja ja

heikentää Libyan demokraattista muutosta; kehottaa niitä tehostamaan rajojensa, myös merisatamien ja lentoasemien, valvontaa ja huolehtimaan kaikkien Libyaan suuntautuvien tai sieltä lähtevien tavarakuuljetusten tarkastuksista; antaa Tunisialle tunnustusta siitä, että se on ottanut vastaan satoja tuhansia Libyan kansalaisia, jotka ovat paenneet väkivaltaa Tunisiaan;

6. palauttaa mieliin 27. elokuuta 2014 annetun YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2174, jossa laajennetaan Libyaan koskevat nykyiset kansainväliset pakotteet koskemaan niiden henkilöiden rikosoikeudellista vastuuta, jotka harjoittavat tai tukevat toimia, jotka ”uhkaavat Libyan rauhaa, vakautta tai turvallisuutta tai estävät tai heikentävät sen poliittisen muutoksen menestyksestä toteutusta”; kehottaa korkeaa edustajaa, unionia ja sen jäsenvaltioita sekä laajempaa kansainvälistä yhteisöä tarkastelemaan, voitaisiinko näitä toimenpiteitä soveltaa tiettyihin henkilöihin, jotka uhkaavat rauhaa ja demokraattista muutosta Libyassa, ja nimeämään heidät samalla tavalla kuin kansainvälinen yhteisö nimesi Gaddafin ja hänen sisäpiirinsä;
7. muistuttaa, että sotaa käyvät osapuolet on asetettava vastuuseen ja syytteeseen maan omista tuomioistuimissa tai kansainvälisessä rikostuomioistuimessa, jolla YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1970 mukaan on Libyassa 15. helmikuuta 2011 jälkeen tehtyjä sotarikoksia, ihmisyyteen kohdistuvia rikoksia, kansanmurhaa ja sotarikoksina tehtyjä raiskauksia koskeva oikeudenkäyttövalta;
8. tukee voimakkaasti Yhdistyneiden kansakuntien Libyan-tukioperaation (UNSMIL) ja äskettäin nimetyn YK:n Libyaan käsittelevän erityislähettilään Bernardino Leónin ponnisteluja kansallisen vuoropuhelun edistämiseksi ja mahdollistamiseksi Libyan poliitikkojen ja vaikutusvaltaisten toimijoiden kesken; vaatii kansainvälistä yhteisöä toteuttamaan Libyan tilannetta koskevia toimia Yhdistyneiden kansakuntien kautta;
9. tukee edustajainhuonetta elimenä, joka sai legitiimiytensä kesäkuussa 2014 pidetyissä vaaleissa; kehottaa Libyan väliaikaista hallitusta, valittua edustajainhuonetta ja perustuslakia laativaa kokousta hoitamaan tehtäviään oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien pohjalta, osallistavassa hengessä ja maan eduksi sekä kaikkien Libyan kansalaisten, mukaan luettuina uskonnolliset vähemmistöt, suojelemiseksi; kehottaa kaikkia osapuolia tukemaan niitä ja käymään osallistavaa poliittista vuoropuhelua, jotta voidaan luoda vakautta ja sopia etenemistavoista; kutsuu edustajainhuoneen jäseniä vierailemaan Euroopan parlamentissa ja tapaamaan sen vastavalittuja jäseniä, jotta niiden välille voidaan luoda parlamentaariset suhteet;
10. tunnustaa, että naiset ovat olleet keskeisessä roolissa Libyan muutoksessa ja korostaa heidän täysimääräisen osallistumisensa merkitystä Libyan kansalliseen päätöksentekoon ja kansallisten instituutioiden luomiseen kaikilla tasoilla;
11. painottaa, että Libyan viranomaisten on ohjattava öljyn hyödyntämistä ja myyntiä, ja kehottaa kansainvälistä yhteisöä pidättymään liiketoimista muiden toimijoiden kanssa; pyytää Libyassa toimivia kansainvälisiä yrityksiä julkistamaan energia-alaa koskevat rahoitustoimensa;
12. kehottaa komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa koordinoimaan jäsenvaltioiden toimia Libyassa ja keskittämään tukensa valtion ja instituutioiden rakentamiseen sekä avustamaan yhdessä jäsenvaltioiden, YK:n, Naton ja alueellisten kumppanien kanssa siinä, että perustetaan tehokkaat ja kansallisesti johdetut ja valvotut turvallisuusjoukot (armeija ja poliisi), jotka voivat varmistaa rauhan ja järjestyksen maassa, sekä tukemaan

tulitauon aloittamista ja suunnittelemaan sen valvontaa varten mekanismin; painottaa, että unionin olisi myös keskityttävä avustamaan Libyan oikeusjärjestelmän uudistamisessa sekä muiden demokraattisen hallinnon kannalta oleellisten alojen avustamisessa;

13. toteaa, että unioni on käynnistänyt rajavalvonnan avustusoperaation (EUBAM Libya), joka ei ole tähän mennessä onnistunut saavuttamaan maan rajojen turvallisuuden parantamisen tavoitetta; toteaa, että operaatio on tällä hetkellä jäissä, kun suurin osa sen henkilöstöstä on palannut turvallisuussyistä kotimaihinsa lukuun ottamatta Tunisiin sijoittautunutta pientä ryhmää; painottaa, että EU:n turvallisuuteen liittyvät toimet, jotka keskittyvät yksinomaan rajojen turvallisuuteen, ovat selvästi riittämättömiä eivätkä vastaa maan tarpeita eivätkä haasteita, jotka liittyvät alueelliseen ja myös unionin turvallisuuteen; kehottaa siksi korkeaa edustajaa tarkistamaan Euroopan unionin yhdenmetyt rajavalvonnan avustusoperaation toimivaltuuksia, jotta voidaan luoda yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan kuuluva uusi operaatio, jossa otetaan huomioon Libyan muuttunut tilanne, erityisesti polttava tarve valtiorakenteen kehittämiseen, instituutioiden vahvistamiseen ja turvallisuusalan uudistamiseen;
14. on edelleen huolissaan aseiden, ammusten ja räjähteiden leviämisestä ja salakuljetuksesta Libyassa, sille ne uhkaavat maan vakautta ja väestöä;
15. on erittäin huolissaan siitä, että Italian ja Maltan rannikoille on saapunut ennen näkemättömiä määriä turvapaikanhakijoita ja laittomia maahanmuuttajia, joista monet ovat Libyasta; kehottaa unionia toteuttamaan jatkotoimia, jotka Välimeren työryhmä on määrittellyt, ja käynnistämään Libyan hallituksen kanssa poliittisen vuoropuhelun maahanmuuttokysymyksistä heti, kun olosuhteet sen sallivat; pitää valitettavana, että lisäksi 500 ihmishenkeä menetettiin, kun heidän alukseensa tietävästi iskeytyi toinen alus Maltan lähellä;
16. kehottaa unionia ja jäsenvaltioita käytännössä auttamaan ja tukemaan Italiaa sen kunnioitettavissa pyrkimyksissä pelastaa ihmishenkiä ja käsitellä Pohjois-Afrikasta ja erityisesti Libyasta saapuvia kiihtyviä maahanmuuttovirtoja;
17. vaatii, että UNHCR aloittaa toimintansa Libyassa uudelleen ja että se voi toimia esteittä; kehottaa EU:ta antamaan edelleen humanitaarista, taloudellista ja poliittista apua Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän kriisialueille, jotta muuttoliikkeitä ja humanitaarisia paineita voidaan torjua niiden lähteellä;
18. on erittäin huolissaan siitä, että Libyassa toimii yhä enemmän Al-Qaidan yhteydessä olevia terroristiryhmiä ja henkilöitä, ja korostaa, että on kaikin keinoin – ja YK:n peruskirjan ja kansainvälisen oikeuden, myös sovellettavan kansainvälisen ihmisoikeus- ja pakolaislainsäädännön sekä humanitaarisen oikeuden mukaisesti – vastustettava terroritekojen aiheuttamaa uhkaa kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle;
19. toistaa, että EU tukee horjumatta Libyan kansan sitoutumista demokraattisiin pyrkimyksiin erityisesti maassa meneillään olevassa kriisissä ja demokraattisen muutoksen yhteydessä; vaatii vahvistamaan unionin osallistumista Libyan vakauden ja demokraattisen muutoksen tukemiseen;
20. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle

edustajalle, Libyan hallitukselle ja edustajainhuoneelle, YK:n pääsihteerille,
Arabiitolle ja Afrikan unionille.